

SXEDIO-B.45

19.7.1974: Ο ΡΑΟΥΦ ΝΤΕΝΚΤΑΣ ΑΠΑΝΤΩΝΤΑΣ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΑΝ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ ΝΑ ΜΕΤΑΒΕΙ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ ΑΠΑΝΤΑ ΟΤΙ ΟΠΩΣ ΕΛΠΙΖΕΙ "Η ΑΓΚΥΡΑ ΘΑ ΕΛΘΕΙ ΕΔΩ" ΥΠΟΝΟΩΝΤΑΣ ΟΤΙ ΕΠΙΚΕΙΤΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

Το πραξικόπημα δεν στρεφόταν με κανένα τρόπο εναντίον των τουρκοκυπρίων, αλλά εναντίον του Προέδρου Μακαρίου και των υποστηρικτών του και σαν τέτοιο το είχε θεωρήσει και ο τουρκοκύπριος ηγέτης Ραούφ Ντενκτάς.

Οι τουρκοκύπριοι είχαν συγκεντρωθεί σε διάφορους τομείς όπου απομονωμένοι από τους Έλληνες προσπαθούσαν να εφαρμόσουν τη δική τους διαχωριστική πολιτική και να δώσουν κάποια υπόσταση στη διοίκηση τους της οποίας ηγείτο ο Ντενκτάς.

Ο Ραούφ Ντενκτάς είχε αυτοανακηρυχθεί σε αντιπρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, αφού απομάκρυνε τον Φαζίλ Κουτσιούκ, νόμιμο αντιπρόεδρο των τουρκοκυπρίων που είχε εκλεγεί στις εκλογές του **1959**.

Για τους τουρκοκύπριους και τον Μτενκτάς η Κυπριακή Δημοκρατία έπαυσε να υπάρχει από το **1963** με τις διακοινοτικές ταραχές. Την επικαλούντο όμως οι τούρκοι όπως συνέφερε στα σχέδια τους ή για ναβάλουν εναντίον της κυπριακής Κυβέρνησης την οποία ονόμαζαν ελληνοκυπριακή διοίκηση.

Η πρώτη αντίδραση του Ραούφ Ντενκτάς μετά την έκρηξη του πραξικοπήματος στις **15 Ιουλίου 1974** ήταν ότι τούτο αφορούσε μόνο τους Έλληνες.

"Η γραμμή αντιπαρατάξεως, είναι στη δική τους πλευρά και γι' αυτό καλώ όλους τους τουρκοκύπριους να μη επέμβουν σε ένα ενδοελληνικό θέμα" δήλωσε ο Ραούφ Ντενκτάς μέσω του παράνομου ραδιοσταθμού του Μπαϋράκ.

Ο Ντενκτάς κάλεσε επίσης τους τουρκοκύπριους να μη ανησυχούν γιατί όπως είπε "όλα τα μέτρα

λαμβάνονταν με τη βοήθεια της μητρός Τουρκίας".

Ακόμα προχώρησε και αναφέρθηκε στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας και πρόσθεσε:

"Αλλά επειδή ο αγώνας είναι πολιτικός, τα αποτελέσματα του συνδέονται με τις διεθνείς συμφωνίες που διασφαλίζουν τα συνταγματικά μας δικαιώματα και το καθεστώς μας".

Ωστόσο ύστερα από μερικές μέρες ο Ντενκτάς θυμήθηκε την ανεξαρτησία της Κύπρου, η οποία όπως είπε παραβιαζόταν και ζήτησε όπως υπάρξει τουρκική εισβολή προκειμένου να σταματήσει η παραβίαση της.

Για τον Ντενκτάς και την Τουρκία θα πρέπει να ήταν το πραξικόπημα ή τουλάχιστον η επιδείνωση της κατάστασης στην Κύπρο κάτι που ανέμεναν. Ήταν μια ενέργεια για την οποία είχαν ήδη πάρει τα μέτρα τους και είχαν προγραμματίσει μάλιστα και τρόπο δράσης σε περίπτωση που η χούντα των Αθηνών οργάνωνε πραξικόπημα στην Κύπρο.

Πράκτορας των μυστικών υπηρεσιών της Κυπριακής Δημοκρατίας, διαβίβασε μερικές μόνο ημέρες πριν από την πραγματοποίηση του πραξικοπήματος όπως αποκάλυψε ο υπουργός Εσωτερικών και Αμυνας Γεώργιος Ιωαννίδης στην εφημερίδα "ο Αγών" αργότερα, την πληροφορία ότι αν γινόταν πραξικόπημα στην Κύπρο, η Τουρκία ήταν αποφασισμένη να επέμβει στο νησί.

Το σχετικό έγγραφο που αποτελούσε τις εκτιμήσεις της τουρκικής πλευράς για τις εξελίξεις στις περιοχές που ήλεγχε το κράτος, εν όψει της κρίσης που παρουσιαζόταν στις σχέσεις Μακαρίου-χούντας και της δράσης της ΕΟΚΑ Β στάληκε από τον υπουργό Εσωτερικών στον Πρόεδρο Μακάριο.

Ο Μακάριος εκτιμώντας την κρισιμότητα της πληροφορίας και θέλοντας να ενημερώσει την χούντα των Αθηνών, παρά την κρίση στις σχέσεις Ελλάδας-Κύπρου, διαβίβασε αντίγραφο του εγγράφου στην Αθήνα, η οποία όπως είχε πάρει την κατηφόρα και είχε αποφασίσει την ανατροπή του προέδρου Μακαρίου, παραγνώρισε το έγγραφο.

Το τουρκικό έγγραφο προέβαινε σε τρεις εκτιμήσεις: Οτι η χούντα θα δολοφονούσε το Μακάριο, ή ότι θα ανακαλούσε ορισμένους Έλληνες αξιωματικούς ή θα προχωρούσε στη διενέργεια πραξικοπήματος.

Η τελευταία περίπτωση ευνοούσε περισσότερο τα τουρκικά σχέδια και αποτελούσε αιτία εισβολής.

Ετσι τουλάχιστον για τον Ντενκτάς το πραξικόπημα σήμαινε τουρκική εισβολή και γι' αυτό κάλεσε τους συνοίκους του να ηρεμήσουν και να μη ανησυχούν γιατί όλα τα μέτρα θα λαβάνονταν από την Τουρκία.

Ομως για τον έξω κόσμο έπρεπε η Τουρκία να προέβαινε πρόσφατα σε διάφορες ενέργειες ώστε να φανούν οι ειρηνικές της προθέσεις.

Παράλληλα ο Ντενκτάς, ενώ παρακολουθούσε άγρυπνα τις εξελίξεις του πραξικοπήματος, προσπαθούσε να χύσει περισσότερο λάδι στη φωτιά της διαφοράς που ξέσπασε στις ελληνικές περιοχές με το πραξικόπημα.

Ετσι μέσω του ραδιοσταθμού Μπαϋράκ, που ήλεγχε πλήρως, μετέδιδε λεπτομέρειες, πολλές φορές, παραπλανητικές για τις εξελίξεις των συγκρούσεων μεταξύ πραξικοπηματιών και των δυνάμεων που αντιτίθεντο σ' αυτό με απώτερο σκοπό, όχι να βοηθήσει στην αντιμετώπιση του πραξικοπήματος, αλλά να δημιουργήσει περισσότερη σύγχυση.

Από την άλλη γνωρίζοντας ότι πολλές από τις πληροφορίες του Μπαϋράκ μεταδίδονταν και στο εξωτερικό από τους ξένους ανταποκριτές που προσπαθούσαν, με τις συνθήκες του πραξικοπήματος να εξασφαλίσουν οποιαδήποτε πληροφορία γύρω από το πραξικόπημα, τοποθετούσε αφειδώς την προπαγάνδα του στα δελτία ειδήσεων του Μπαϋράκ.

Ο Ντενκτάς αυτές τις μέρες έπαιζε πάνω σε διπλό ταμπλώ: Από τη μιά διέδιδε την προπαγάνδα του που στο τέλος θα δικαιολογούσε την τουρκική εισβολή και από την άλλη υποδαύλιζε τις συγκρούσεις μεταξύ των Ελλήνων και εξωθούσε το νέο καθεστώς σε πιο αυστηρά μέτρα.

Σε μια από τις εκπομπές του λίγο μετά την έκρηξη του πραξικοπήματος ο Μπαϊράκ μετέδιδε:

"Ληφθείσες πληροφορίες αναφέρουν ότι υποστηρικτές του Μακαρίου μαζί με υποστηρικτές του ΑΚΕΛ και της ΕΔΕΚ σχεδιάζουν τη συγκρότηση μυστικής οργανώσεως.

Άλλες πληροφορίες αναφέρουν ότι δεν αποκλείεται πιθανώς η διεξαγωγή επιχειρήσεων και εναντίον της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Αύται αναφέρονται εις δήλωσιν ελληνοκυπρίου κοινοτάρχου, ο οποίος δήλωσε τα εξής: Ο μεταξύ μας λογαριασμός έκλεισε. Τώρα είναι η σειρά σας, υπονοώντας ότι σχεδιάζουν επίθεση κατά της τουρκοκυπριακής κοινότητας".

Ενώ δεν ενδιαφερόταν για τον Μακάριο ο Ντενκτάς τάχθηκε με το μέρος του, τουλάχιστον όσον αφορά τις καταγγελίες του για παραβίαση της ανεξαρτησίας της Κύπρου από το καθεστώς των Αθηνών, και αυτό ευνοούσε την τακτική του. Η καταγγελία αυτή του Μακαρίου ερχόταν γάντι στα μέτρα του Ντενκτάς. Αλλά οι δυο άνδρες έβλεπαν την ανεξαρτησία της Κύπρου από διαφορετικό φακό: Ο Μακάριος αποσκοπούσε στην εξεύρεση τρόπου απομάκρυνσης της χούντας και των Ελλήνων αξιωματικών από την Κύπρο και ο Ντενκτάς στη δημιουργία δικαιολογίας για την Τουρκία για να επέμβει στην Κύπρο για να ολοκληρώσει το διαχωρισμό των τουρκοκυπρίων από τους ελληνοκύπριους που άρχισε να εφαρμόζει από το **1963**.

Ετσι την Παρασκευή **19** Ιουλίου το μεσημέρι, ενώ ο Πρόεδρος Μακάριος κατευθυνόταν στα Ηνωμένα Έθνη για να καταγγείλει την εισβολή της χούντας, ο Ραούφ Ντενκτάς δεχόταν στο γραφείο του στην τουρκική συνοικία της Λευκωσίας **60** ξένους δημοσιογράφους και ανταποκριτές εφημερίδων και ραδιοσταθμών στους οποίους τόνισε:

" Το τελευταίο πραξικόπημα ισοδυναμεί με κατάληψη της εξουσίας, από την Ελλάδα στο ελληνικό τμήμα της νήσου, θα κάνουμε ό,τι είναι δυνατό για προστασία της ανεξαρτησίας μας. Η τουρκική

κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να ακολουθήσει όλους τους ειρηνικούς τρόπους για επίλυση του προβλήματος. Αλλά αν οι ειρηνικές ενέργειες αποτύχουν να φέρουν θετικά αποτελέσματα ή στρατιωτική επέμβαση θα είναι αναπόφευκτη".

Ο Ντενκτάς ρωτήθηκε και για τη δήλωση του πραξικοπηματία Προέδρου Νίκου Σαμψών ότι η τουρκοκυπριακή κοινότητα δεν έχει να φοβηθεί τίποτε και απάντησε ότι ήταν φυσικό για τον Σαμψών να προέβαινε σε τέτοια δήλωση εκείνη τη στιγμή γιατί βρισκόταν σε πολύ δύσκολη θέση.

Πρόσθεσε επικαλούμενος παλιές ομιλίες του Σαμψών και άλλες ενέργειες του από το παρελθόν:

"Δεν πρέπει κάποιος να εμπιστεύεται στα λόγια του Σαμψών γιατί πρώτα είχε ανακοινώσει το θάνατο του Μακαρίου και αργότερα είπε ότι η ανακοίνωση του εννοούσε τον πολιτικό του θάνατο. Ο Νίκος Σαμψών είναι ανειλικρινής για ό,τι λέγει και για την ανεξαρτησία της Κύπρου. Στις ομιλίες του στην Αγλαντιζιά στις 21 Μαρτίου και την 1η Απριλίου δήλωσε ότι καμιά άλλη δύναμη δεν μπορεί να αντικαταστήσει την Εθνική Φρουρά. Τα τελευταία πέντε χρόνια έβαλλε κατά των συνομιλιών και κατηγορούσε τον Κληρίδη ότι ξεπουλούσε την Κύπρο. Δεν μπορεί ως εκ τούτου να υποστηρίζει την ανεξαρτησία. Είναι ειρωνεία να λεχθεί ότι ο Κληρίδης θα συνεχίσει να συνομιλεί εκ μέρους του καθεστώτος Σαμψών. Ο Κληρίδης βρίσκεται υπό κατ' οίκον περιορισμό και μιά υπό απειλήν".

Στην ίδια διάσκεψη του ο Ραούφ Ντενκτάς που έγινε στην παραμονή της τουρκικής εισβολής, παρουσιάστηκε ενημερωμένος πλήρως για τις προθέσεις της Τουρκίας και άφησε να εννοηθεί ότι η εισβολή ήταν θέμα χρόνου για να γίνει. Γι' αυτό απάντησε σαν ρωτήθηκε αν προγραμματίζει να μεταβεί στην Αγκυρα:

"Ελπίζω ότι η Αγκυρα θα έλθει εδώ. Εάν κανένας δεν επέμβει τότε το πραξικόπημα, θα οδηγήσει εις την Ενωση της Κύπρου με την Ελλάδα".